

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

MINISTERSTWO ROLNICTWA
i ROZWOJU WSI

NR
56

RYNEK ZBÓŻ

stan i perspektywy

P Ó Ł R O C Z N I K

CZASOPISMO UKAZUJE SIĘ OD 1991 ROKU

ISSN 1231-3149

ANALIZY RYNKOWE

Redakcja naukowa
Wiesław Łopaciuk

MAJ 2019

RADA PROGRAMOWA ROLNICZYCH ANALIZ EKONOMICZNYCH:

Marian Borek (przewodniczący)
Piotr Szajner (wiceprzewodniczący)
Tadeusz Chrościcki
Barbara Domaszewicz
Stanisław Kowalczyk
Ewa Machowina
Aldona Skarżyńska
Iwona Szczepaniak
Krystyna Świetlik
Maria Zwolińska

KOMITET REDAKCYJNY:

Andrzej Kowalski, Ewa Machowina, Piotr Szajner, Krystyna Świetlik, Maria Zwolińska

REDAKCJA NAUKOWA RYNKU ZBÓŻ:

Wiesław Łopaciuk

Czasopismo przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ-PIB
Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa
Kierownik Zakładu – Piotr Szajner

PROJEKT OKŁADKI: Leszek Ślipski
SKŁAD: Barbara Walkiewicz
DRUK: Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB
NAKŁAD: 450 egz. Ark. wyd. 5,18

Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych prosimy o podanie źródła.

Spis treści

Reasumpcja	3
Summary	4
I. Uwarunkowania makroekonomiczne <i>mgr Tadeusz Chrościcki</i>	6
II. Światowy rynek zbóż <i>mgr inż. Wiesław Łopaciuk</i> <i>Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB</i>	7
III. Polski rynek zbóż	15
1. Zasoby zbóż <i>mgr inż. Wiesław Łopaciuk</i> <i>Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB</i>	15
2. Krajowe zużycie zbóż <i>mgr inż. Wiesław Łopaciuk, mgr Jadwiga Drożdż,</i> <i>mgr Wiesław Dzwonkowski</i> <i>Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB</i>	18
3. Handel zagraniczny zbożami i produktami zbożowymi <i>mgr inż. Wiesław Łopaciuk</i> <i>Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB</i>	29
4. Ceny zbóż na krajowym rynku <i>mgr inż. Wiesław Łopaciuk</i> <i>Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB</i>	32
Aneks	35

REASUMPCJA

W sezonie 2018/19 na światowym rynku zbóż po raz drugi z rzędu zmalały nadwyżki produkcji nad zużyciem. W 2018 r. zbiory zbóż wyniosły 2,12 mld ton, tj. o 0,2% więcej niż w poprzednim roku. Podaż całkowita (2,77 mld ton) zwiększyła się w podobnym stopniu. Zużycie jest szacowane na 2,12 mld ton, tj. o 1,3% więcej niż w sezonie 2017/18, a zapasy końcowe na 627 mln ton, czyli o 3,5% mniej niż rok wcześniej.

W nadchodzącym sezonie (2019/20) w światowym bilansie zbóż przewiduje się zmniejszenie niedoborów. Zmalałe presja popytu na ceny, w związku z czym należy się spodziewać, że będą one niższe od notowanych w sezonie 2018/19. W 2019 r. zbiory zbóż na świecie prognozowane są na rekordowym poziomie – 2,20 mld ton, czyli o 3,7% wyższym niż w sezonie 2018/19. Zużycie przewidywane jest na poziomie o 2,2% wyższym niż w poprzednim sezonie, co będzie skutkowało zwiększeniem stanu zapasów końcowych o około 1,6% do 637 mln ton. Zapasy pszenicy wzrosną o 6,6% do 293 mln ton, ale zapasy zbóż paszowych zmniejszą o 2,3% do 344 mln ton.

W 2018 r. krajowe zbiory zbóż, w porównaniu z poprzednim rokiem, zmniejszyły się o 16,1% do 26,8 mln ton, co wynikało ze, skutkującej głębokim spadkiem plonów, suszy w okresie wiosenno-letnim. Zbiory ozimin zmalały o 18,4%, a zbóż jarych o 13,1%. W 2019 przewiduje się wzrost zbiorów zbóż o około 16% do 31,0 mln ton.

W sezonie 2018/19, po słabych zbiorach zmniejszyły się nadwyżki ziarna na krajowym rynku. Zapasy początkowe oszacowano na około 6,5 mln ton, tj. o 32,5% więcej niż na początku sezonu 2017/18, co tylko częściowo skompensowało spadek podaży ze zbiorów. Z tego powodu, zasoby krajowe¹ w sezonie 2018/19 zmniejszyły się o 9,6% do 33,2 mln ton. Podaż całkowita (po uwzględnieniu przewidywanych obrotów handlu zagranicznego) jest szacowana na 34,8 mln ton, tj. o 10,4% mniej niż w sezonie 2017/18. Krajowe zużycie w sezonie 2018/19 jest szacowane na 28,1 mln ton, tj., o 1,9% więcej niż w poprzednim sezonie. Zmalałe eksport i dlatego rozchody ogółem

¹ Zapasy początkowe plus zbiory.

(zużycie krajowe i eksport) minimalnie wzrosną (o 0,9% do 32,7 mln ton). Na koniec sezonu dojdzie do dużej redukcji stanu zapasów (spadek o 66% do 2,2 mln ton).

Niski stan zapasów początkowych w sezonie 2019/20 spowoduje, że pomimo wzrostu zbiorów w 2019 r., podaż krajowa i podaż ogółem pozostaną na poziomie z poprzedniego roku. Przewiduje się wzrost krajowego zużycia o 1,8%, a wolumen eksportu zmniejszy się o blisko 20%. W wyniku tego, nieznacznie zmniejszą rozchody ogółem, co pozwoli tylko na wzrost zapasów końcowych o około 12% do 2,4 mln ton.

W 2018 r. kontynuowana była tendencja wzrostowa przemysłowych przemiatów zbóż (wzrost o 8,7% do 3,9 mln ton). W ślad za tym zwiększyła się również produkcja większości wyrobów zbożowych (z wyjątkiem makaronów). W 2019 r. przewiduje się stagnację przemiatów na poziomie z poprzedniego roku.

W 2018 r., w porównaniu z poprzednim rokiem, o 7,4% zmalały nakłady

Tabela
Bilans zbóż ogółem* (tys. ton)

Lata	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19 szacunek	2019/20 prognoza	2019/20 2018/19
Zapasy początkowe	10702	9438	8974	6356	4903	6495	2159	33,2
Areał uprawy	7368	7377	7420	7292	7505	7710	7725	100,2
Plony (t/ha)	3,84	4,31	3,76	4,07	4,23	3,46	4,01	115,9
Produkcja	28302	31792	27897	29687	31778	26657	30964	116,2
Import	2134	1955	2342	2816	2242	1710	1620	94,7
Ogółem zasoby	41138	43184	39213	38860	38922	34862	34743	99,7
Zużycie krajowe:	26003	26938	26716	26563	27573	28103	28620	101,8
- spożycie	5002	4973	4892	4852	4834	4794	4764	99,4
- wysiew	1708	1708	1725	1261	1316	1376	1364	99,1
- zużycie przemysłowe	2489	2521	2409	2597	2828	2948	3180	107,9
- spasanie	15319	16171	16265	16448	17186	17720	18050	101,9
- straty i ubytki	1486	1565	1426	1406	1410	1266	1262	99,7
Eksport**	5697	7273	6140	7394	4854	4600	3700	80,4
Zapasy końcowe***	9438	8974	6356	4903	6495	2159	2423	112,2
Zapas/zużycie (%)	36,3	26,2	23,8	18,5	23,6	7,7	8,5	x

*) Łącznie z kukurydzą ale z wyłączeniem gryki i prosa

**) Łącznie z produktami zbożowymi w ekwiwalencji ziarna

***) Łącznie z zapasami interwencyjnymi

Źródło: GUS, szacunki i prognozy IERiGŻ-PIB

inwestycyjne w przetwórstwie zbóż, a stopa inwestowania (wartość inwestycji w stosunku do amortyzacji) zmniejszyła się z 1,45 do 1,32. Wszystkie działy przetwórstwa zbóż miały dodatni wynik finansowy i osiągnęły stosunkowo wysokie wskaźniki rentowności. Stan finansowy branży był bezpieczny.

W sezonie 2018/19 minimalnie wzrosła nadwyżka w handlu zagranicznym zbożami i przetworami zbożowymi

(1,8 wobec 1,7 mld EUR w poprzednim sezonie). Eksport ziarna zbóż i ich przetworów w ekwiwalencie ziarna szacuje się na 4,6 mln ton, tj., o 5% mniej niż w sezonie 2017/18, a import na 1,7 mln ton (spadek o 22,7%). Przewiduje się, że w sezonie 2019/20 eksport zbóż może się zmniejszyć do 3,7 mln ton, a import do 1,6 mln ton.

We wrześniu 2019 r. średnie ceny pszenicy mogą wynieść 680-730 zł/t

(paszowa – 670-720 zł/t, konsumpcyjna 700-750 zł/t), a żyta 600-650 zł/t. W kolejnych miesiącach sezonu 2019/20 przewiduje się umiarkowany wzrost cen zbóż, który może się zakończyć na przełomie pierwszego i drugiego kwartału 2020 r. Średnie ceny pszenicy mogą się wtedy kształtować się w granicach 710-760 zł/t (paszowa – 680-730 zł/t, konsumpcyjna 730-780 zł/t), a żyta 630-680 zł/t.

SUMMARY

In the 2018/19 season the world market was featured with declining surpluses for the second year in row. In 2018 cereal crops totalled 0.2% up on the previous year at 2.12 billion tons. Total supply increased by similar rate to 2.77 billion tons. Cereal use is estimated at 2.12 billion tons, i.e. 1.3% up on 2017/18, which would result in a further reduction of closing stocks by 3.5% to 627 million tons.

In the coming season (2019/20) the shortages in the world balance sheet are

expected to decline. The demand pressure will relax and the prices would fall below the level observed in the 2018/19 season. In 2019 world cereal crops are forecast at a record level of 2.20 billion tons, i.e. 3.7% up on 2018. The use of cereals is projected 2.2% higher than in 2018/19, which would result in an increase in carryover stock level by 1.6% to 637 million tons. The stocks of wheat would increase by 6.6% to 293 million tons, while those of feed grains would decline by 2.3% to 344 million tons.

In 2019 the domestic production of cereals totalled 16.1% down on 2018 at 26.8 million tons. The decline reflected a draught in the spring and early summer, which caused a deep decline in yields. The crops of winter varieties declined by 18.4% and spring ones by 13.1%. In 2019 the crops are forecast at ca 31 million tons, i.e. 16% up on the previous year.

In the 2018/19 season, following poor harvest, the surpluses on the domestic market substantially declined. Initial

Table
Grain balance sheet* ('000 t)

Seasons	2013/14	2014/15	2014/15	2016/17	2017/18	2018/19 estimation	2019/20 forecast	2019/20 2018/19
Opening stocks	10702	9438	8974	6356	4903	6495	2159	33,2
Area sown	7368	7377	7420	7292	7505	7710	7725	100,2
Yield (t/ha)	3,84	4,31	3,76	4,07	4,23	3,46	4,01	115,9
Crops	28302	31792	27897	29687	31778	26657	30964	116,2
Imports	2134	1955	2342	2816	2242	1710	1620	94,7
Total supply	41138	43184	39213	38860	38922	34862	34743	99,7
Domestic use	26003	26938	26716	26563	27573	28103	28620	101,8
- food	5002	4973	4892	4852	4834	4794	4764	99,4
- seeds	1708	1708	1725	1261	1316	1376	1364	99,1
- industrial uses	2489	2521	2409	2597	2828	2948	3180	107,9
- feed	15319	16171	16265	16448	17186	17720	18050	101,9
- wastes and losses	1486	1565	1426	1406	1410	1266	1262	99,7
Exports**	5697	7273	6140	7394	4854	4600	3700	80,4
Carryover stocks***	9438	8974	6356	4903	6495	2159	2423	112,2
Stocks/use ratio (%)	36,3	26,2	23,8	18,5	23,6	7,7	8,5	x

*) Including maize (corn) but excluding buckwheat and millet

**) Including cereal products in terms of grain

***) Including intervention stocks from 2004/05 onwards

Source: CSO, authors' estimations and forecast.

stocks are estimated at 6.5 million tons, i.e. 32,5% up on the previous season, which only partially offset the decline in crops. Therefore domestic supply¹ of cereals was only shrunk 9.6% to 33.2 million tons. Total supply (considering the projected balance of foreign trade) is estimated is estimated at 34.8 million tons, i.e. 10.4% down on the previous season. Domestic use of cereals in the 2018/19 season is estimated 1.9% up on the previous season at 28.1 million tons. Possibilities of exports are far behind those of proceeding season but it will not offset the growth in domestic uses. Therefore total disappearance of cereals is likely to increase by 0.9% to 32.7 million tons. In effect of that closing stocks in the 2018/18 season are to decline by bulk 66% to 2.2 million tons.

Low level of initial stocks in 2019/20 season will erode the impact of a rise in crops and therefore no major change in domestic and total supply of cereals is

¹ Crops plus initial stocks.

expected. At the same time domestic use is forecast 1.9% up on 2018/19 while export would be 20% down. Reflecting that total disappearance would slightly decline, allowing for a 12% increase carryover stocks to 2.4 million tons.

An upward tendency in cereal milling was continued in 2018 (increase by 8.7 to 3.9 million tons). Following that the production of most of cereal products increased (except of pasta). In 2019 stagnation in the production of cereal products is forecast.

In 2018 cereal processing branch showed declining investments (by 4.7% as compared to 2017) and the investment rate (value of investments/amortisation) went down from 1.45 to 1.32. All branches of the sector generated positive financial results and achieved relatively high profitability ratios although lower than in the previous year (except of feed industry). Financial condition of the sector was at a safe level.

In the 2018/19 season a slight increase of the surplus of foreign trade in cereals and cereal products is expected (PLN 1.8 million versus PLN 1.7 million in 2017/18). Exports of cereals and cereal products are estimated at 4.6 million tons (in terms of grain), i.e. 5% down on 2017/18, while import are to decline by 22.7% to 1.7 million tons. In the 2019/20 season export is forecast to decline to 3.7 million tons and import to 1.6 million tons.

In September 2019 wheat and rye prices may average respectively PLN 680-730 per ton (PLN 670-720 per ton for feed wheat and PLN 700-750 per ton of bread-making wheat) and 600-650 per ton of rye. Then in the course of the 2019/20 season a moderate increase is forecast. This tendency would last by the break of the first and second quarter of 2020 with average prices of wheat at PLN 710-760 per ton (PLN 680-730 per ton for feed wheat and PLN 730-780 per ton of bread-making wheat) and the prices of rye at PLN 630-680 per ton.

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukążą się:

1. Rynek mięsa (56) • czerwiec 2019,
2. Rynek rzepaku (55) • czerwiec 2019,
3. Rynek owoców i warzyw (54) • czerwiec 2019,
4. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi (50) • wrzesień 2019,
5. Rynek pasz (41) • październik 2019,
6. Rynek drobiu i jaj (56) • październik 2019,
7. Rynek zbóż (57) • październik 2019,
8. Rynek mleka (57) • październik 2019,
9. Rynek ryb (30) • październik 2019,
10. Rynek mięsa (57) • listopad 2019.

WARUNKI PRENUMERATY I SPRZEDAŻY

Zamówienia na prenumeratę i sprzedaż wersji papierowej i na e-wydania można składać bezpośrednio na stronie <http://ierigz.waw.pl/publikacje>.
Ewentualne pytania prosimy kierować na adres e-mail: dw@ierigz.waw.pl lub kontaktując się telefonicznie – Barbara Walkiewicz, tel. 22 50 54 685 w godz. 8⁰⁰–16⁰⁰.

Prenumeratę i sprzedaż pojedynczych egzemplarzy prowadzi Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB, 00-002 Warszawa, ul. Świętokrzyska 20 (wejście od ul. Szkolnej 2/4), pokój numer 3.

Prenumerata roczna wersji papierowej lub elektronicznej 1 egz. (2 numery) w 2019 r. wynosi 42 zł.
Sprzedaż pojedynczych numerów z roku 2019 wynosi:
– wersja elektroniczna – 28 zł
– wersja papierowa – 35 zł.

Zamówienia na prenumeratę wraz z dowodem wpłaty prosimy przesyłać na adres:

- Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy, Dział Wydawnictw, ul. Świętokrzyska 20
- e-mail: dw@ierigz.waw.pl

Przedpłaty na prenumeratę należy wpłacać na konto Instytutu:
PEKAO S.A. IV O/Warszawa nr 68 1240 1053 1111 0010 1493 6433
W tytule przelewu prosimy podać tytuł analizy i jej numer.

Druk i usługi poligraficzne dostosowane do Twoich potrzeb!

Wykorzystujemy nowoczesne systemy druku cyfrowego dające wierne odwzorowanie obrazu, pozwalające w krótkim czasie na druk czarno-białych i barwnych materiałów w najwyższej jakości.

W naszej ofercie znajdują Państwo **usługi drukarni** (wizytówki, ulotki, papiery firmowe, foldery, broszury, książki, gazetki reklamowe, plakaty, materiały szkoleniowe, nadruki na kopertach, widokówki, zaproszenia, identyfikatory, dyplomy, etykiety, naklejki) jak i cały wachlarz **usług introligatorskich**.

Zaproponujemy indywidualną wycenę i dobór najlepszej techniki wydruku, aby otrzymany finalny produkt cechował się najlepszą jakością i atrakcyjną ceną.

Zapraszamy do korzystania z naszych usług

Dział Wydawnictw
ul. Szkolna 2/4

tel. (22) 50 54 520, (22) 50 54 430
fax (22) 50 54 636, e-mail: dw@ierigz.waw.pl

ISSN 1231-3149

Prenumerata (2 numery) w 2019 roku wynosi 42 zł;
sprzedaż (1 numer) – 28 zł (wersja elektroniczna), 35 zł (wersja drukowana).
Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować
do Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa
i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego,
ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa. Tel.: (22) 505-46-85
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>